

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Nykytilan kuvaus ja arviointi on esitelty pääosin hyvin. TE-toimistojen työnantajille ja yrityspalveluille nykytilanteessa tarjottavia palveluita ja TE-toimistojen roolia työnantaja/yrityspalveluissa sekä yrityspalveluyhteistyössä on kuvattu kevyesti ja yrityspalveluiden merkitystä ei ole riittävästi korostettu. Vaikka nykyiset TE-toimistojen yrityspalvelut ovat hyvin toimivia, niin rekrytoivien yritysten palvelutarpeita tulisi jatkossa tunnistaa vieläkin paremmin ja yritysten palveluprosesseihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Erityisesti pienet yritykset, joilla ei ole rekrytointiosaamista tarvitsisivat selkeämmin määriteltyä julkisen työvoimapolun tuottamaa rekrytointipalvelua.

Satakunnan TE-toimiston mielestä nykyinen TE-toimistojen alueellinen järjestelmä on hyvin toimiva. Alueellisissa, pääosin maakunnallisissa TE-toimistoissa hoidetaan ammattitaitoisesti, tasavertaisesti ja kustannustehokkaasti isoja asiakasmääriä sekä tarjotaan myös yksilöllistä palvelua palvelutarpeen perusteella. Monet viranomaispäätökset tai asiakaskohderyhmien palvelut (ammattillinen kuntoutus, kotoutumisasiakkaat, koulutusyhteistyö, yrityspalvelut) edellyttävät syvällistä osaamista sekä laajaa lainsäädännön tulkintaa ja soveltamista. Toimisto- ja toimipaikkakohtaisilla keskittämisillä on varmistettu alueellinen osaaminen, lisätty tehokkuutta sekä asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua. Asiakkailta kerätään säännöllisesti ja kattavasti koko maan osalta asiakaspalautetta, samoin toiminnan vaikuttavuutta, kustannuksia ja tavoitteiden toteutumista seurataan systemaattisesti. TE-toimistojen asiantuntijoiden hyvä osaaminen ja mukautumiskyky on huomioitu myös TE-palvelujen EU:n komission ulkoisessa arvioinnissa 05/2022.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Tavoitteet on kuvattu lyhyesti ja uudistuksen rahoitusmallin on korostuneesti esillä. Esitys työvoimapolun kokonaisuudistukseksi vaikuttaisi toteutuessaan monin tavoin työmarkkinoiden toimivuuteen ja olisi ollut luontevaa tarkastella uudistuksen tavoitteita tarkemmin työmarkkinoiden

toimivuuden ja työllisyyden kehityksen näkökulmista ja miten näitä asioita uudistuksella pystytään parantamaan. Näitä näkökulmia ovat esimerkiksi uudistuksen vaikutukset työvoiman alueellisen ja ammatillisen liikkuvuuden lisäämiseen, yritysten kilpailukykyyn, rakenteellisen työttömyyden vähentämiseen ja asiakaslähtöisyyteen.

Esityksen tavoitteena mainitaan, että uudistuksella kasvatetaan työllisyyttä edistämällä työn kysyntää. Työn kysynnän edistämisestä esityksessä ei ole kuitenkaan tarkempaa kuvausta. Esityksestä tai perusteluista ei ilmene, miten TE-palveluiden siirto kuntiin lisää työn kysyntää. Uudella rahoitusmallilla voidaan todennäköisesti vain pieneltä osin vaikuttaa työpaikkojen syntymiseen, koska niiden syntyminen on lähtökohtaisesti riippuvainen yleisestä työllisyys- ja taloustilanteesta, alueen yritystoiminnasta, työvoiman saatavuudesta sekä kilpailukykyä.

Kuntapohjaisilla TE-palveluilla voidaan vahvistaa lähipalveluita ja hyödyntää nopeasti kuntien muita palveluita. Tämä voi tehostaa etenkin vaikeammin työllistyvien työllistymistä avoimille työmarkkinoille etenkin, kun esitetty rahoitusmalli tukee tätä toimintaa. Toisaalta vaikeassa työmarkkina-asemassa olevilla on usein työttömyyden yhtenä ja usein määrävänä tekijänä sosiaaliset ja/tai terveydelliset rajoitteet, joiden osalta sitten taas hyvinvointialueet ovat jatkossa päävastuussa palveluiden tarjoamisessa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 Keskeiset ehdotukset:

Satakunnan TE-toimiston pitää hyvänä, että työllisyysalueille määritetään työvoiman määrän osalta ja esitetty 20 000 työvoiman minimikoko vaikuttaa perustellulta. Tätä pienemmillä alueilla työvoima- ja yrityspalveluiden toteuttaminen siirtyvän lainsäädännön perusteella on vaikeaa toteuttaa kustannustehokkaasti ja osaaminen varmistaen. Pienemmät alueet eivät voi samoin tavoin hyödyntää palvelujen toteuttamisessa mittakaavaetuja.

Uudistuksessa tulee huomioida ne kunnat, jotka eivät ole mukana työllisyyden kuntakokeiluissa ja toisaalta on hyvä huomioida, että käynnissä olevissa kuntakokeiluissa palvelujen toteuttaminen, sisällöt, rakentuminen ja tukitoimet vaihtelevat, eivätkä vastaa riittävästi työmarkkinoiden ja asiakkaiden tarpeisiin. Riskinä on, etteivät asiakkaiden yhdenvertaisuus palveluiden saamisessa toteudu uudistuksen toimeenpanon käynnistymisvaiheessa, mikä voi muodostua pitkäksi ajanjaksoksi. Uudistus voi johtaa näin ollen kokonaisuudessaan hyvin vaihteleviin työllisyyden alueisiin ja erilaisiin toimeenpanomalleihin ja ali resurssointeihin riippuen kuntien mahdollisuuksista ja halusta resursoida työllisyysalueiden palveluita.

Uudet työllisyysalueet olisivat tarkoituksenmukaisinta ja selvintä sitoa ensisijaisesti maakuntarajoihin, jolloin yhteistyö tulevien hyvinvointialueiden ja ELY-keskusten kanssa olisi luontevaa ja palvelut maakunnallisesti varmistettavissa asiakkaiden yhdenvertaisten palvelujen näkökulmista. Asiakkaan mahdollisuus hakea palvelua myös muualta kuin kotikunnasta on asiakaslähtöinen ratkaisu, mikä tukee myös työvoiman liikkuvuutta ja vastaa nykyistä menettelyä TE-toimistojen osalta.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 Pääasialliset vaikutukset:

Uudistuksella tavoitellaan 7000-10000 työllisyysvaikutusta perusteina palvelujen tuottavuuden, saavutettavuuden ja vaikuttavuuden kasvu. Tavoite vaikuttaa vaatimattomalta uudistuksen laajuus huomioiden. Esityksestä on vaikeaa päätellä, mitkä uudistuksen rakenteelliset muutokset tuovat mainittuja hyötyjä. Uudistuksen onnistuminen nojaa kokonaisuudessaan vahvasti kuntien oletettuun panostukseen työllisyyden edistämiseksi.

Taloudellisen vaikutusten osalta olisi perusteltua, että uuteen järjestelmään siirtymisessä käytettäisiin pidempää siirtymäaika. Rahoitus voitaisiin alkuun siirtää korvamerkittynä järjestämisalueelle, jolloin siirtymästä tulisi strukturoidumpaa ja alueella syntyisi tietynlainen palvelurakenne, jota järjestämisalue voisi siirtymävaiheen päättyessä arvioida uudelleen. Muutoksen onnistumisen, osaamisen säilymisen, henkilöstön aseman ja asiakkaiden siirtymäaika olisi yhdenvertaisuuden näkökulmasta järkevä muutoksen hallintaa tukeva ratkaisu.

Mikäli toimintakenttä muodostuu hajanaiseksi ja liian itseohjautuvaksi asiakkaiden perusoikeudet ja oikeusturva eivät toteudu. Tämä olisi ennalta ehkäistävissä hallitulla, ohjatulla siirtymällä, riittävän suurilla toimijoilla sekä mm. keskitetyllä osaamisen kehittämällä, maksatuksella ja tietojärjestelmillä.

Vaikutukset julkisen työvoima- ja yrityspalvelun henkilöstöön

Uudistuksen vaikutukset TE-toimistojen henkilöstöön ovat erittäin merkittäviä. Esityksen mukaan henkilöstö siirtyisi kuntiin liikkeenluovutusperiaatteella ilman irtisanomissuojaa ja voimassa olevan virkaehtosopimuksen mukaisesti. Henkilöstön aseman parempi turvaaminen irtisanomissuojalla olisi erityisen perusteltua näin isossa ja merkittävässä muutoksessa. Lisäksi uudistus ilmeisesti on tarkoitus toteuttaa siten, etteivät henkilöstön palkkarahat siirry uusille työvoimaviranomaisille suoraan, vaan yleiskatteellisena rahoituksena kunnille. Irtisanomissuoja turvaisi esitettyä paremmin ammattitaitoisien henkilöstön pysyvyyden tehtävissä siirtymäaikana ja turvaisi TE-palvelujen toimintakyvyn. Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö on koko uudistuksen onnistumisen perusta. Osaavan henkilöstön pitovoima heikkenee esityksen mukaisen henkilöstöpolitiikan seurauksena huomattavasti. Riskinä on, että osaavaa henkilöstöä siirtyy töihin muualle ennen muutosta.

Satakunnan TE-toimisto esittää huolensa siitä, ettei esityksessä ole tarkemmin huomioitu sitä, miten varmistetaan työvoimaviranomaisten osaaminen keskeisten lakien toimeenpanon osalta. Jo nykytilanteessa soveltamiskäytännöt ovat vaihdelleet huomattavasti eri TE-toimistojen välillä. Nykyisen kaltainen ohjaus, jossa työministeriö ensin valmistelee oman soveltamisohjeensa ja tämän jälkeen keskitetty oikeudellinen tuki tekee tämän perusteella menettelytapaohjeet, ei ole ollut toimiva menettely ainakaan toukokuun alusta 2022 voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin osalta, vaikka lait oli hyväksytty jo edellisen vuoden puolella. Vasta lain voimaantulon jälkeen julkaistiin mm. työttömyysturvan soveltamisohje ja menettelytapaohje.

Jos perehdyttäminen ja muu koulutus jää pääosin uusien työvoimaviranomaisten itse toteutettavaksi, se johtaa todennäköisesti kansalaisten eriarvoiseen kohteluun. Satakunnan TE-toimisto esittääkin, että lakiesityksiin lisätään selvät toimintatavat ja vastuut yhtenäisten soveltamiskäytäntöjen varmistamiseksi. Esim. nykyinen TE-toimistojen käytössä oleva TE-Akatemia on osoittautunut toimivaksi konseptiksi ja tämän kaltaisia perehdytysalustoja tarvitaan myös jatkossa. Yhteinen osaamisen kehittämistä ylläpitävä tai koordinoiva taho tarvitaan, muutoin henkilöstön osaaminen eri työllisyysalueilla ei tule olemaan riittävän tasalaatuista.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamismuutokset:*

Järjestämisvastuun säätämisen perusvaihtoehdot

1) Järjestämisvastuu kaikilla kunnilla, yhteistoimintaan hakeutuminen vapaaehtoisista

Järjestämisvastuun toteuttaminen hallituksen esityksestä poiketen pienemmillä alueilla pienemmissä kunnissa ja vapaalla sopimisella synnyttäisi monimutkaiset ja hajanaiset alueelliset ja paikalliset työvoimapalvelut, jotka eivät perustuisi luonnollisiin työssäkäyntialueisiin ja joilla asiakkaiden perusoikeuksien yhdenvertainen toteutuminen vaarantuisi. Pienillä työllisyysalueilla olisi myös haasteellista kustannustehokkaasti hyödyntää mittakaavaetuja palveluiden järjestämisessä ja osaamisen keskittämistä erityisasiantuntemusta vaativissa tehtävissä ja tukipalveluissa. Asiakkaille perusoikeuksien mukaisten yhdenvertaisten palvelujen saaminen vaarantuu.

Todennäköisesti pienemmillä alueilla jouduttaisiin asiakaspalvelusta irrottamaan henkilöstöä tiettyihin erityistehtäviin tai hoitamaan niitä puutteellisesti ja tämä kertautuisi muillakin pienillä alueilla. Erityistä asiantuntijuutta vaativia ja nykyisellään TE-toimistoissa pääosin tai osin keskitettyjä alueellisia ja maakunnallisia palveluita ovat mm. erilaiset tukipäätökset (esim. palkkatuki), oikeudellinen neuvonta ja ohjaus (esim. työttömyysturva, työvoimapolitiikan muut säädökset), muutosturvapalvelut, koulutuksen asiantuntijapalvelut, EURES, tietojärjestelmien käyttäjäopastajat, omaehtoisen koulutuksen päätökset sekä myös hankeyhteistyö kuten alueellisiin työllisyysprojekteihin osallistuminen yhteistyökumppanina ja niihin asiakasohjaus (esim. ESR-projektit). Nykyisillä TE-toimistojen psykologiresursseilla ei pystyittäisi tehokkaasti turvaamaan kaikilla alueilla ammatinvalinta- ja uraohjauspalveluita, jos nykyiset alueet järjestämisen osalta olennaisesti pienenevät ja järjestäjien määrä lisääntyisi nykyisestä moninkertaiseksi. Myös esimerkiksi ammatillinen kuntoutus ja työkykykoordinaatio, kotoutuminen ja koulutusosaaminen ovat substansseja, joiden osaamisen hajauttaminen liian laajasti vaarantaa sekä henkilö- että työnantaja-asiakkaiden palvelujen laadukkaan toteuttamisen. Seurauksena voi olla merkittäviä taloudellisiakin seurauksia, mikäli ohjaus lakisääteisiin palveluihin ja viranomaisyhteistyöhön ei toteudu.

Kuntien kannusteet työllisyyden edistämiseen

Rahoitusmallin tulisi tukea ja varmistaa työvoimapalvelujen järjestäminen. Esitetyn mallin perusteella valtionosuusrahoitus kohdistuu peruskuntiin, kun taas palvelujen järjestämisvastuu ja henkilöresurssit siirtyvät järjestämisvastuussa olevalle työvoimaviranomaiselle, joka voi toimia järjestäjänä kuntaa laajemmalla alueella. Rahoituksen irrottaminen henkilöresursseista ja työllistämistä edistävästä palveluista synnyttää riskin rahoituksen valumisesta kuntien muihin tarpeisiin.

Kunnat vastaavat kannustavassa rahoitusmallissa etuussanktioista myös niiden asiakkaiden osalta, jotka ovat tosiasiallisesti sote-palvelujen tarpeessa. Tulisiko hyvinvointialueella olla osavastuu etuussanktioista? Mikä kannustaa hyvinvointialueita esimerkiksi kuntouttavan työtoiminnan tai muun sosiaalisen kuntoutuksen järjestämiseen niille maksettavan korvauksen lisäksi, joka ei kata kustannuksia?

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

Työvoimapalvelujen järjestämistä määrittelevä asetus on uudistuksen kannalta merkittävä, koska sillä määritellään tarkemmin uuden asiakaspalvelumallin käytännön toiminnan kannalta keskeisiä asioita ja palveluita. Asetuksen sanamuotoihin ja palveluja koskeviin määritelmiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

Satakunnan TE-toimisto kiinnittää huomiota siihen, ettei esityksessä ole käsitelty perustuslain yhdenvertaisuuden toteuttamista omana kohtanaan. Suhdetta perustuslakiin käsitellään lähinnä kuntien itsehallinnon liittyvänä perustuslaillisena (PL 121 §) asiana ja jätetään huomioimatta työvoimapalveluiden asiakkaiden perusoikeuksien tarkastelu palvelujen toteuttamisen ja saatavuuden osalta. Jos työllisyysalueita muodostuu nykyistä selkeästi suurempi määrä ja eri osissa Suomea erilaisilla painotuksilla ja panostuksilla, on ilmeistä, että kansalaiset tulevat kohdelluksi eriarvoisesti etenkin yhdenvertaisuuden (PL 6 §) osalta.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille

- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

Esityksessä mukaan, jos kunnan työvoiman määrä alittaisi 20 000 henkilön rajan, kunnan tulisi muodostaa yhden tai useamman muun kunnan kanssa yhteistoiminta-alue työvoimapalveluiden järjestämiseksi. Edellä tarkoitetun työllisyysalueen tulisi muodostaa maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

Hallituksen esityksessä yli 20 000 henkilön työvoimاران ylittävältä alueelta ei edellytetä, että se olisi työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue. Suurinta osaa 20 000 työvoimاران ylittävistä kaupungeista ei voida pitää yksin työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimivana alueena. Pendelöinti pääkaupunkiseudun kuntien välillä on vilkasta, samoin kuin maakuntien keskuskaupunkien ja niiden lähikuntien välillä. Rakentamalla palvelujärjestelmä kuntakohtaisesti, menetetään luonnollisten työmarkkina-alueiden mahdollistamat mittakaavaedut. Tämä tarkoittaa yrityksille useita kunnallisia luokkuja rekrytointipalvelujen näkökulmasta ja resurssien hukkaa useiden hallinnollisten rakenteiden muodossa.

Hallituksen esityksessä todetaan, että työvoiman määrää koskevalla vaatimuksella varmistettaisiin riittävän vahvat henkilöstöresurssit sekä taloudelliset voimavarat valtiolta siirtyvän, perusoikeuksiin liittyvän tehtävän hoitamiseksi niin, että palvelujen yhdenvertaiselle saatavuudelle asetetut vaatimukset voidaan täyttää eivätkä asiakkaan oikeudet ja palvelujen saatavuus järjestämisvastuun siirron yhteydessä heikkene. Samalla varmistetaan, että työvoimapalvelut säilyvät asiakkaan kannalta kokonaisuutena eikä palvelujen kokonaisuus pirstaloitu.

Irtisanomissuojan puuttuminen valtiolta siirtyvältä henkilöstöltä vaarantaa henkilöstöresurssien riittävyyden ja kytkee sen kuntien taloustilanteessa tapahtuviin muutoksiin. Henkilöstöresurssija on saatu viime vuosina vahvistettua nk. pohjoismaisen mallin mukaisesti.

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- valtakunnalliset tavoitteet
- työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät
- alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

Asiakaspalveluprosessia on syytä arvioida tarkkaan sen aiheuttaman työmäärän ja vaikuttavuuden osalta ja muuttaa palveluprosessia selkeämmäksi. Malliin sisältyy nyt saatujen käytännön kokemusten osalta paitsi suuri määrä tulkintakysymyksiä myös asiakkaiden työnhaun osalta turhia ja työaikaa valtavasti sitovia työvaiheita esimerkiksi täydentävien työnhakukeskustelujen osalta, joita olisi syytä vähentää tai säätää harkintaperusteisiksi.

Seuraamusjärjestelmän edellyttämät työviranomaisten seurantavastuut vievät käytännössä erittäin paljon työaikaa itse asiakaspalvelulta. Seuraamusjärjestelmässä on jouduttu soveltamaan rinnakkain julkista työvoima- ja yrityspalvelulakia ja työttömyysturvalakia ja se on vaatinut TE-toimistossa esim. erilaisten taulukoiden laatimista työnhaun päättymisistä, laiminlyöntien toistuvuudesta ja TTL soveltamisesta, jotta asiantuntijat osaavat toimia asiakastilanteissa lain mukaan ja yhdenvertaisesti.

Erityisesti tulisi kiinnittää huomiota työnhaun käynnistymisen vaihtoehtoihin tilanteissa, joissa työnhaku katkeaa asiakkaan laiminlyönnin vuoksi. Työnhaun uudelleen käynnistämiseen vaikuttaa olennaisesti järjestäjätahojen kirjavuus ja toimipaikkaverkosto. Asiakkaiden yhdenvertaisuus tulisi turvata lainsäädännöllä ja alueen kyvyllä tarjota asiointimahdollisuuksia, joka niin ikään tulee turvata sääntelyllä. Vaihtoehtoisesti työnhaun uudelleen käynnistämiseen tulee olla tarjolla vaihtoehtoisia tapoja johtuen esim. matkasta lähimpään asiointipisteeseen, kuten on asian laita esim. työssäkäyntialueiden määrittelyssä.

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

Työnhakuvelvollisuuden asettamisen harkinnan ohjeistusta velvollisuuden asettamisesta/sopimisesta tulee täsmentää joko säädöksellä tai ainakin toimeenpano-ohjeissa, jotta välttyään asiakkaiden näkökulmasta kohtuuttomuuksilta ja erilaisilta käytännöiltä. Olisi myös syytä harkita, että tietyille asiakaskohderyhmille voisi automaattisesti jättää työnhakuvelvollisuuden asettamatta samoin kuin työllistymistä edistävään monialaiseen palveluun ohjattavilla. Esim. kuntoutusetuutta saavilla ja kuntouttavaan työtoimintaan ohjatuilla velvollisuus voisi tulla asetettavaksi, mikäli asiakkaan palveluprosessi etenee työllistymisen vaiheeseen.

Työnhakuvelvollisuuden kehittämistä tulee tehdä jo saatujen käytännön kokemusten perusteella; mm. omaehtoisen opiskelun aikana haettavien työmahdollisuuksien määrää tulisi yhtenäistää esim. 1 kk työvoimakoulutuksessa oleviin, painottuen opintojen loppuvaiheeseen.

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

Työkokeilun enimmäiskeston rajaaminen kuuteen kuukauteen saattaa vaikeuttaa palveluprosessia vaikeimmin työllistyvien kohdalla ja tähän toivotaan poikkeusharkintaa niin, että erityisperusteilla enintään 9 tai 12 kk olisi mahdollinen. Erityisperusteena voisi olla esim. asiakkaan erityistarpeet työelämävalmiuksien ja osaamisen hankkimiseen työvaltaisesti. Vaihtoehtona tälle voi kuitenkin toimia valmennusjaksojen enimmäiskeston poistuminen. Tämä kuitenkin edellyttää valmennuspalvelun uudelleen määrittelyä ostopalveluiden ja harjoittelujen osalta. Pitkiin valmennuksiin on todennäköistä tarpeen yhdistää harjoitteluja ja ostopalveluita suunnata harjoittelun tukemiseen (esim. uraohjaaja opinnollistamisen tukena tai työhönvalmentaja työelämävalmiuksien parantamisen tukena). Toisaalta valmennuksen enimmäiskeston poistuminen on ristiriitaista, kun käytännössä valmennusjaksot nykytilanteessa hyvin harvoin kestävät lain mahdollistamia maksimiaikoja.

Toimijakentän mahdollisesti hajautuessa on tärkeää, että ammatinvalinnan- ja uraohjauksen toteuttajina ovat jatkossakin psykologit ja että kelpoisuusvaatimukset vastaisivat nykyisiä vaatimuksia. Lisäksi on tärkeää huolehtia, että arviointimenetelmiä tulkitsevat vain laillistetut psykologit toiminnan laadukkuuden ja luotettavuuden varmistamiseksi. Tämän lisäksi tulisi huolehtia tarvittavasta resursoinnista ja sopia toiminta-alueiden välisestä yhteistyöstä ja kompensatioperiaatteista resurssien riittävyyden vuoksi erityisesti, mikäli muodostuu pieniä toiminta-alueita.

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

Työvoimakoulutus on vaikuttavuudeltaan, asiakaspalautteiltaan ja nopeudeltaan (esim. Rekry-koulutukset) ollut yksi parhaimmista työvoimapalvelukokonaisuuksista. Työvoimakoulutuksen eri prosessien kuten koulutusennakkoinnin, hankintojen, opiskelijavalintojen sekä maksatusten tulee olla kunnossa uudistuksen voimaan tullessa. Näihin pitää myös varata riittävät osaamisresurssit. Koulutusten vaikuttavuuden ja asiakaspalutteen seuranta ovat olleet tärkeässä roolissa työvoimakoulutuksen kehittämisessä ja onnistumisessa. Tämän kokonaisuuden onnistuminen riittävän kokoisilla työmarkkina-alueilla työvoiman alueellisen ja ammatillisen liikkuvuuden sekä saatavuuden näkökulmista on uudistukselle asetettujen työllisyystavoitteiden saavuttamisen kannalta olennaista.

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

Muutosturvakoulutuksen järjestäminen nopean aikataulun puitteissa tulee olemaan haasteellista viranomaiselle. Jotta muutosturvakoulutukseen oikeutettu henkilö osaa harkita omaa koulutustarvettaan, hän tarvitsee tiedon oikeuksistaan mahdollisimman ripeästi. Tiedotusvelvollisuus on työnantajalla, joka käytännössä tarvitsee viranomaisapua ensinnäkin tietääkseen tiedotusvelvollisuudestaan ja toiseksi tietääkseen mitä mahdollisuuksia muutosturvakoulutukseen oikeutetulla on. Työvoimaviranomaisilla on velvollisuus neuvoa työnantajaa, mutta jatkossa tulee olemaan haasteellista, että tyypillisessä muutosneuvottelutilanteessa henkilöstöä asuu useamman toimivaltaisen viranomaisen/kunnan alueella. Joskus muutosneuvottelut käydään eri paikkakunnalla kuin, mitä henkilöstön vähennykset koskevat. Työnantajan tarvitsema neuvonta tulee turvata myös niissä tilanteissa, joissa vähennystarve ei koske työnantajan omaa kotipaikkakuntaa. Neuvonnassa pitää pystyä ottamaan huomioon mahdolliset kuntakohtaiset erot asiakkaiden palvelussa.

Kyseisen lainvalmisteluun liittyneiden lausuntojen yhteydessä on korostettu koulutuksen osalta henkilön lähes subjektiiviseen koulutusoikeuteen ja sen edellyttämiä koulutuksen järjestämiseen liittyviä näkökohtia. Henkilöasiakkaiden muutosturvakoulutus käytännössä edellyttää jokaisen asiakkaan kohdalla erillisiä koulutusten kilpailutusta ja sopimuksia eli kyseessä on hyvinkin räätälöity palvelu. Asiakkaita voi olla vuosittain n. 4000, mikä toteutuessaan edellyttää jatkossa kunnilta merkittävää osaamista, perehtymistä ja resurssointia muutosturvakoulutuksen järjestämiseen. Näihin liittyviä resurssilaskelmia olisi järkevää tehdä ennen lain voimaantuloa.

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

Vapaan sivistystyön järjestämään luku- ja kirjoitustaidon opintojen lisääminen omaehtoisen opiskelun piiriin tulisi toteuttaa riippumatta tulevasta organisoitumismallista. Tällä on merkittäviä työllisyysvaikutuksia, koska luku- ja kirjoitustaito kuuluu työnantajien minimivaatimusten piiriin riittävän kielitaidon ohella.

Merkityksellistä on myös työvoimapolitiittisen harkinnan riittävä yhdenmukaisuus omaehtoisten opintojen ratkaisuihin eri alueilla. Harkintaa voidaan keskittää tai turvata yhdenmukaisuus riittävällä koulutuksella ja yhteisellä keskustelulla niin, että asiakkaiden yhdenvertaisuus toteutuu laajasti, kuitenkin huomioiden alueiden työmarkkinoihin liittyvät painotukset. Tähän liittyy myös käsittelyaikojen yhdenmukaisuus ja avoimuus.

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

Esityksen mukaan palkkatukea ei voisi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle eikä näiden määräysvallassa olevalle yhteisölle eli niin sanotulle kunnan sidosyksilölle. Palkkatukea ei myönnettäisi myöskään valtion virastolle tai laitokselle. Kuntien ja kuntayhtymien tuetulla työllistämisenellä on ollut suuri merkitys työllisyyden hoidossa. Satakunnan TE-toimisto esittää, että mahdollisuuksia kuntien ja valtion virastojen palkkatuen käyttöön vielä selvitettäisiin.

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämismääräyksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

Nykyisin käytössä oleva nk. URA-tietojärjestelmä muodostaa paitsi asiakkuuden ja toimintojen hallintajärjestelmän, niin myös keskeisen tietopohjan työllisyyden kehitykselle ja työvoimapolitiikan seurannalle. Eli toisin sanoen välttämättömän operatiivisen asiakastiedon lisäksi järjestelmän hyödyntäminen liittyy laajemmin käytettävissä olevaan tietovarantoon. On oletettavaa, että uudessa järjestelmässä tietovarannon ylläpito jakaantuu valtion ja kuntien kesken. Nykyisin järjestelmän tietopohjan luotettavuutta pyritään jatkuvasti parantamaan esim. kirjauskäytäntöjen ohjeistuksilla ja muulla informaatio-ohjauksella. Miten varmistetaan, että tietovaranto on laajuudeltaan ja tarkkuudeltaan riittävä jatkossa?

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-
Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

Lakiesityksen perusteella on syntymässä melko monimutkainen rakenne, jota on haastavaa ohjata ja valvoa. Hajautetun rakenteen rinnalle on hyvä olla keskitetty ja eri toimintoja yhteen kokoava toimija. KEHAN rooli tulee merkittävä ja erilainen nykytehtäviin liittyen. Tämä on haaste osaamisen kannalta. ELY-keskusten rooli jää lakiesityksessä vähäiseksi, mikä ei tarkoituksenmukaisella tavalla tue alueiden toimintojen yhteensovittamista aluekehittämisen ja yritysten palveluiden osalta.

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

Työllisyyden kuntakokeilujen ehdotetaan päättyvän 30.11.2024. On mahdollista, että nykyiset kuntakokeilualueet eivät ole samat kuin tulevat työllisyysalueet. Siirtymävaiheen onnistuminen on tärkeää, jotta henkilö- ja työnantaja-asiakkaiden palvelu on katkeamatonta. Keskeistä on työllisyyden kuntakokeilujen ulkopuolisten kuntien tukeminen mm. perehdytystoimenpiteissä.

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymiskelijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?**
- **kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)**
- **kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus**

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli
- eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta
- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta
- edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

**Laki palkkaturvalain muuttamisesta;
Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta**

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Esitysluonnoksessa ei käy ilmi, keskitetäänkö työvoimaviranomaisen tehtävät jollekin toimijalle, kun työntekijöiden osoittaminen Työkanava Oy:n palvelukseen siirtyy TE-toimistolta työvoimaviranomaiselle. Mahdollinen keskittäminen jollekin työvoimaviranomaiselle henkilöiden osoittamiseksi Työkanava Oy:n palvelukseen tulisi huomioida.

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Kuntouttavasta työtoiminnasta annettavaan lakiin on ehdotettu tehtäväksi sosiaali- ja terveydenjärjestämisvastuun muutoksesta aiheutuvat muutokset. Korvauksia koskevat muutokset ovat teknisluonteisia koskien tulevaa hyvinvointialueiden organisaatiomallia.

Jo nimensä perusteella kuntouttavaa työtoimintaa koskeva lainsäädäntö keskittyy liikaa yhden sosiaalipalvelun järjestämiseen. Vaikka aktivointisuunnitelmassa tulee huomioida asiakkaan tarvitsemat muutkin palvelut, se laaditaan liian usein vain kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseksi. Lisäksi maksuosuusjärjestelmän muutoksen johdosta, kuntouttava työtoiminta maksuosuuslistalta poistavana palveluna menettää merkityksensä. Mikä kannustaa

hyvinvointialueita jatkossa kuntouttavan työtoiminnan tai muun sosiaalisen kuntoutuksen järjestämiseen niille maksettavan korvauksen lisäksi, joka ei kata kustannuksia?

Uudistuksen yhteydessä laki kuntouttavasta työtoiminnasta olisi voitu kumota, samoin kuin laki työllistymistä edistävästä monilaisesta palvelusta. Aktivointisuunnitelmiin ja kuntouttavaan työtoimintaan liittyviä sisältöjä voitaisiin viedä lakiin työllistämistä edistävästä monilaisen tuen yhteistoiminnasta ja samalla ko. lakiin täsmentää rahoitusvastuita sekä hyvinvointialueiden kannustumia työllisyyden hoitoon.

Olisi myös syytä arvioida, kuuluuko kuntouttava työtoiminta sosiaalipalveluna työllistymistä edistävien palvelujen piiriin, josta asiakkaalle maksettava etuus lähtökohtaisesti on työttömyysturva.

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työsopimuslain muuttamisesta;

Laki merityösopimuslain muuttamisesta

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;

Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

-

Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;

Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;

Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;

Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-
Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-
**Laki tuloverolain muuttamisesta;
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;
Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta**

-
Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-
**Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

-
Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

-
Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

3 § ohjaus monialaiseen palveluun

Asiakkuuskriteerin painottuminen asiakkaan monilaisen palveluntarpeeseen, ei työttömyyden keston, on tervetullut muutos ja parantaa asiakkaiden yhdenvertaisuutta sekä ohjausta tarkoituksenmukaisin palveluihin. Työttömän voisi esityksen mukaan ohjata monialaiseen palveluntarpeenarviointiin myös silloin, kun työtön henkilö ei ole työnhakija ja riippumatta siitä, mitä etuutta hän saa. Hyvinvointialue ja Kela arvioisivat palvelujen yhteensovittamisen tarpeen sellaisten työttömien osalta, jotka eivät olisi työnhakijoita. Jo työttömyyden keston kriteerin poistuminen lisää olennaisesti lain kohderyhmän määrää. Jotta määrä ei kasva kohtuuttomasti, pitäisi kohderyhmä rajata sellaisiin työttömiin, joiden oletetaan olevan myös työnhakijoita ja palvelujen yhteensovittamisen arvioinnissa tarvittaisiin myös työvoimaviranomaisen näkökulma ja osaaminen.

On myös tarkoituksenmukaista, että asiakkaan hakeutuessa itse tai muun tahon toimesta, arvion monilaiseen palveluntarpeen arviointiin ohjaamisesta tekisi kuitenkin työvoimaviranomainen, hyvinvointialue tai Kela. Koulutuspalveluiden tuottajien osallistumismahdollisuus tai –velvollisuus tulisi laissa määritellä täsmällisemmin myös tietosuoja huomioiden

9 § Monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisoiminen

Esityksessä jää epäselväksi miten monialaisen yhteistoimintamallin mukainen toiminta poikkeaa muusta eri viranomaisten välillä tapahtuvasta ohjauksesta ja yhteistyöstä. Hyvinvointialueelta puuttuvat kannustimet työllistymisen edistämiseen. Tälläkin hetkellä työnhakijoiden palveluprosessit viivästyvät, koska asiakkaat jonottavat mm. työttömien terveystalouksiin ja erilaisiin kuntoutustoimenpiteisiin. Mikäli organisointiin ei edellytetä laissa vähintään sopimusperusteista organisoitumista sekä sopimusta siitä, mitkä asiantuntijaryhmät asiakkaita palvelevat sekä miten ja missä, on riskinä se, että asiakkaiden todellista palvelujen yhteensovittamista ei tapahdu, vaan palvelu jää suunnitelmassa ilmaistavien korulauseiden tasolle.

Haasteita organisoinnille tulisi myös siitä, jos yhdellä hyvinvointialueella olisi useita työllisyysalueita. Samoin, jos työvoimaviranomaisen toimialueella sijaitisi useampi hyvinvointialue. Kaiken kaikkiaan organisointi ja johtoryhmien asettaminen näyttäytyy epämääräisenä ja uhkaa jäädä sellaiseksi, joka ei tue monialaisen yhteistoiminnan toteutumista asiakkaiden hyväksi.

Yhteistoimintamallin seurantaan palvelujen lainmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden turvaamiseksi tarvitaan ehdottomasti myös lakisääteinen työ- ja elinkeinoministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön seurantaryhmä, mikäli valtakunnallista ohjausryhmää ei enää asetettaisi. Seurantaryhmään tulisi olla edustuksellisesti nykyisen ohjausryhmän kaltainen ja etenkin OKM: edustus on tärkeää suhteessa asiakkaiden palvelutarpeeseen. Ainakin toistaiseksi monialaisten palveluiden tuen tarjoaminen (18§) näyttäytyy epätarkkana. KEHA-keskuksen rooli tulisi määritellä tarkemmin suhteessa mahdolliseen seurantaryhmään sekä tehtävät tulisi resurssoida riittävästi ja pysyväisluonteisesti.

10 § Monialaisen tuen yhteistoimintamallista aiheutuvien kustannusten jakautuminen

Kustannusten jaon osalta jää epäselväksi, miksi vain Kelan ja työvoimaviranomaisen välillä tehtäisiin sopimus kustannusten jaosta. On tarkoituksenmukaista, että kustannukset jaettaisiin palveluun osallistuvan henkilöstömäärän mukaisesti. Jotta jako olisi tasa-arvoinen, pitäisi laissa kuitenkin tarkemmin määritellä, keiden organisaatioiden edustajien tulisi palveluun osallistua ja mihin osoitettavan henkilöstön määrä perustuu (työvoimapohja, rakenteellinen työttömyys tms.). Myös yhteiskehittämiseen tai asiakkaiden yhteispalveluun liittyvistä kustannuksista tulee sopia. Esimerkkinä voi toimia se, että viranomaiset yhdessä sopivat yhteispanostuksesta asiakkaan palvelupolkuun kuntouttavasta työtoiminnasta alkaen niihin liitettäviin arviointi- ja valmennuspalveluihin tai Kela-kuntoutustoimenpiteisiin ja palkkatuetuun työhön asti.

15 § Oikeus salassa pidettävien tietojen saamiseen palvelun järjestämistä varten

Pykälässä tulisi tarkasti määritellä, mistä alkaen tietoja saa vaihtaa. Alkaako oikeus siitä, kun joku yhteistoimintamallin osapuoli arvioi palvelutarpeen vai esim. Siitä, kun asiakas kirjataan palvelun asiakastietojärjestelmään. Miten toimitaan, jos asiakas on eri mieltä palvelutarpeesta (vrt. kuntouttava työtoiminta). Keitä nuorten monialaisen tuen yhteispalvelun asiakkaita pykälä koskee?

Nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelyn osalta Satakunnan TE-toimiston näkemys vastaa Porin kaupungin lausuntoa ja vastaus on suora lainaus siitä. Lakiesityksen 16 §:ssä ja 17 §:ssä käsitellään nuorten monialaisia palveluja. Esityksen perusteella jää epäselväksi, keskitetäänkö nuorten monialaiset palvelut Ohjaamoihin vai voiko nuori olla myös TYPin asiakkaana. Kokemusten mukaan Ohjaamon monialaiset palvelut eivät ole riittäneet kaikille nuorille, vaan nuoria on ohjautunut lisääntyvässä määrin TYPin asiakkaiksi. Toimiva malli voisi olla sellainen, että Ohjaamon asiakkaana oleva nuori saisi Ohjaamosta yhden oven periaatteella tarvitsemiaan palveluja monialaiset palvelut mukaan lukien. Esityksessä jää epäselväksi myös se, onko työllistymistä edistävällä monialaisella tuella ja nuorten monialaisilla palveluilla yhteinen johtoryhmä vai omat johtoryhmänsä. Esityksen perusteella ei käynyt selväksi myöskään se, onko monialaisten palvelujen asiakastietojärjestelmä käytössä nuorten monialaisissa palveluissa vai miten tiedonkulku eri toimijoiden välillä hoidetaan. Esityksen 17 §:ssä käsitellään yksittäistä hanketta/palvelua, mikä ei ole lain kokonaisuus huomioiden perusteltua. Laissa ei säädellä muutoinkaan yksittäisistä palveluista. Tämä pykälä jää

lain kokonaisuudesta irralliseksi, joten sen voisi poistaa.

Lain otsikko eli laki työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoiminnasta on jäykkä ja monimutkainen ja Satakunnan TE-toimisto ehdottaa, että lakia kutsuttaisiin TYP-johtajien ehdotuksen mukaisesti nimellä laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä.

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

-

Sundell Juhani
Satakunnan TE-toimisto